

Onderwerp: Visie op Gezondheid 2024-2027; 'Voorkomen is beter dan genezen'.

Ons kenmerk: 2024-036556

Nummer.

Elst, 9 juli 2024

AAN DE RAAD

1. Voorstel

1. De Visie op Gezondheid 2024-2027; 'Voorkomen is beter dan genezen' vast te stellen.

2. Inleiding

Publieke Gezondheid is een verantwoordelijkheid van de gemeente en is verankerd in de wet Publieke Gezondheid (Wpg). Met deze Visie op Gezondheid bouwen we voort op de [uitvoeringsnotitie Publieke Gezondheid Volwassenen en Ouderen Overbetuwe 2018](#) en het [Beleidsplan Sociaal Domein: Een sterke Sociale Basis](#).

In navolging van landelijke ontwikkelingen als het Integraal ZorgAkkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) met [plan van aanpak Overbetuwe](#) willen we meer aandacht voor preventie en een integrale aanpak opnemen. Gezondheid is niet vanzelfsprekend. Door goede preventieve maatregelen creëren we gelijke kansen voor onze jongeren om gezond en gelukkig op te groeien en vergroten we de kans op gezond ouder worden.

Op [14 juni 2023 is er een rondetafelgesprek](#) met de raad georganiseerd ter bespreking van de Startnotitie Visie op Gezondheid. De opgehaalde input is verwerkt in de voorliggende nota.

3. Doel en beoogd effect

Gezondheid is een groot goed. Zowel voor een mens als voor de maatschappij: met de preventie van ziekten, zowel lichamelijk als mentaal, kunnen we leed besparen en de stijgende gezondheidskosten bestrijden. We zetten in op meer aandacht voor een integrale aanpak en preventieve gezondheid. Met als doel, dat mensen gezond blijven door hun gezondheid te bevorderen en te beschermen.

4. Argumenten

1.1 Lokaal Gezondheidsbeleid herijken.

In de Wet Publieke Gezondheid is vastgelegd dat gemeenten elke vier jaar hun lokale beleid vaststellen en dat dit beleid minimaal de opgaven bevat die door het Rijk zijn beschreven in de landelijke nota Gezondheidsbeleid. Hierbij bieden wij u het proces van herijking aan van het huidige lokale gezondheidsbeleid 2018 passend bij de kaders uit het beleidsplan Sociaal

Domein 2020-2025. We bouwen voort op het bestaande beleid, want in Overbetuwe ondernemen we al het nodige om gezondheidsproblemen te voorkomen.

1.2 Noodzaak van preventie

De noodzaak om in het belang van de publieke gezondheid fors in te zetten op preventie is helder. Ongezondheid kan leiden tot kwetsbaarheid en omgekeerd. Leven met een ziekte of een aandoening kan leiden tot een sociaal isolement. Het kan zelfs leiden tot sociale uitsluiting, wat weer een negatieve invloed op gezondheid heeft. Een belangrijke opgave, ook voor de publieke gezondheid, is het bevorderen van de participatie, de autonomie en de keuzevrijheid. Preventie heeft een belangrijkere positie in het zorgdomein en de aanpalende domeinen.

1.3 Health in all policies

Gezondheidsvraagstukken zijn complex en vragen een breed perspectief en de aanpak overstijgt de verschillende domeinen (Health in all policies). We maken gezondheid steeds meer een integraal onderdeel van de leefomgeving (o.a. wonen, duurzaamheid, speelbeleid, groenplan). De verbindingen met maatschappelijk organisaties, huisartsen, welzijn, zorgpartijen en vrijwilligers(organisaties) zijn van groot belang. Overbetuwe hecht er veel waarde aan om deze samenwerking te versterken. We sluiten aan bij wat al is, bouwen dit uit en we benutten bestaande structuren en netwerken.

5. Kanttekeningen en risico's

1.1 Domeinoverstijgend samenwerken niet vanzelfsprekend

Gezondheid is een complex geheel. Een integrale domeinoverstijgend aanpak is noodzakelijk (Health in all policies). Gezond zijn en gezond blijven is een combinatie van persoonlijke kenmerken, sociale en economische context en leefomgeving. Veel van deze factoren liggen buiten het domein gezondheid. Daarom werkt u voor een goed resultaat effectief samen met mensen uit andere beleidsdomeinen. Denk hierbij aan fysiek domein, omgevingsvisie, inzet op duurzaamheid milieu en wonen. Alleen door slimme samenwerking en samenhangend beleid ontstaat er meer impact op gezondheid en preventie.

1.2 Kostenbesparing onduidelijk

Preventie kan problemen voorkomen, en op de lange termijn kosten besparen. Kostenbesparing door preventie is wel moeilijk te bewijzen. Als je een probleem voorkomt, weet je nooit of je investeringen te weinig, te veel of precies goed zijn geweest of dat het komt door een andere externe factor. We zullen de baten van preventie in het sociaal domein bij de monitoring zoveel als mogelijk in beeld brengen.

1.3 Afhankelijk van landelijke middelen

De SPUK-regeling (specifieke uitkering) bundelt geldstromen voor de jaren 2023-2026, die zich richten op het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, preventie en het versterken van de sociale basis. Daarmee worden afspraken gefinancierd die zijn gemaakt in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De gemeente is financieel afhankelijk van de landelijke SPUK regelingen voor het voortzetten en borgen van de ingezette koers. We weten niet hoeveel geld er beschikbaar is na 2026.

6. Financiën

De uitvoering van de Visie op Gezondheid gaat tot 2026 en is budgettair neutraal. Het uitgangspunt na 2026 is ook budgetneutraliteit, maar de middelen zijn nog onzeker en daarmee ook de uitvoering. We onderzoeken de borging van de ingezette activiteiten en wachten op het rijksbeleid na 2026.

Inzet tijdelijke incidentele rijksmiddelen SPUK/GALA¹:

	2024	2025	2026
Totaal Brede SPUK / GALA	€ 736.724	€ 736.724	€ 584.050
Bestaand beleid met uitvoerende verplichtingen als sportakkoord, buurtsportcoaches en Kansrijke Start.	€ 367.652	€ 367.652	€ 367.652
Investerings Visie op Gezondheid en GALA in Overbetuwe.	€ 369.072	€ 369.072	€ 216.398

7. Duurzaamheid

We koppelen gezondheid steeds meer aan duurzaamheid. Het verlies van biodiversiteit en luchtvervuiling kunnen onze gezondheid sterk beïnvloeden. Bijvoorbeeld door hitte, uv-straling, veranderingen in infectieziekten en lucht-, bodem- en waterkwaliteit. We hebben daarom als publieke gezondheidszorg een verantwoordelijkheid om gezondheid van mensen te beschermen tegen deze invloeden.

8. Vervolg

Planning

Na vaststelling door de raad wordt een vervolg gegeven aan de verdere uitvoering van deze beleidsnota.

Communicatie

De Visie op Gezondheid 2024-2027; 'Voorkomen is beter dan Genezen' delen we na vaststelling door de raad met de betrokken partners in het sociaal domein en verspreiden een nieuwsbericht in afstemming met de communicatie adviseur.

De Adviesraad Sociaal Domein krijgt met bijgevoegd antwoord op haar advies.

Initiatiefnemer, interactievorm en rol gemeente

De gemeente geeft uitvoering aan de Wet publieke gezondheid (Wpg) en aan de Integraal Zorg Akkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

¹ SPUK staat voor specifieke uitkering en GALA voor Gezond en Actief Leven Akkoord.

De gemeente is de partij om een faciliterende rol te pakken en lokaal verbindingen te leggen om een langdurige duurzame beweging naar meer preventie in te zetten.

Evaluatie

De monitoring van het beleidsplan dat nu voorligt staat weergegeven in het Gezondheidsprofiel in bijlage 1. Dit geeft ons inzicht in de ontwikkelingen rondom gezondheid en daarmee ook de effecten.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester

N.M.P. van Hooy

R.P. Hoytink-Roubos

9. Relevante stukken

1. Visie op Gezondheid 2024-2027; 'Voorkomen is beter dan genezen'(2024-036556).
2. Advies Adviesraad Sociaal Domein (2024-038159).
3. Antwoord Advies Adviesraad Sociaal Domein (2024-038159).
4. *Concept-raadsbesluit* Visie op Gezondheid 2024-2027; 'Voorkomen is beter dan genezen'

Portefeuillehouder: Wethouder Chantal Teunissen

De behandelend ambtenaar is Carin Wustefeld. Technische vragen dienen uiterlijk donderdagmorgen om 08:00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl